

PROGRAM I TIDEN

Högskoleverket är i full färd med att göra den största nationella utvärderingen av läkarutbildningen sedan 1970-talet. Projektet som berör samtliga fakulteter för läkarutbildning i landet planeras leda fram till en slutrapport sent denna höst. Läkarförbundet finns också representerat i projektgruppen.

Det är ett projekt i flera delar – en självvärdering vid universiteten och KI, en extern bedömning av experter från övriga Norden och en förslagsdel samt så småningom en uppföljning.

Syftet med detta omfattande arbete är naturligtvis att hitta vägar att ytterligare förbättra utbildningen.

Det finns goda traditioner i Sverige för läkarkårens deltagande i bedömning av utbildnings- och kvalitetsfrågor på vårdområdet. Grundutbildningen för läkare är inget undantag, och det är positivt att förbundet även denna gång getts tillfälle att delta.

Utvärderingen kan därmed t ex dra nytta av de erfarenheter och tankegångar som utkristalliserats i Läkarförbundets programarbete på utbildningsområdet. Som tidigare framgått i Läkartidningen remissbehandlas just nu ett nytt program för grundutbildningen bland delföreningarna. Vidare har nyligen antagits ett program för kvalitetsutveckling av utbildningen.

Dessa insatser utgör element i en mångårig och långsiktig strävan från förbundet att bevara och helst förstärka professionens inflytande över förkåren avgörande angelägenheter, även vid sidan av de traditionella fackliga frågorna. Utbildning och

kvalitetsutveckling är två sådana områden med hög prioritet.

En väsentlig utgångspunkt i Läkarförbundets program för grundutbildningen är att denna måste anpassas till den höga förändringstakten i hälso- och sjukvården. På samma vis har läkarrollen förändrats och kommer framgent att förändras alltmer.

Det är dock inte så att traditionella krav på medicinsk kompetens eller ett vetenskapligt förhållningssätt har minskat. Den stora förändringen ligger i att nya krav tillkommit.

Exempel på sådana krav är kunskaper och färdigheter vad gäller etik, ledarskap, ekonomi, informationsteknik, kvalitetsutvecklingsarbete m m. När arbetsmarknaden sviktar är det också en fördel om utbildningen är användbar i andra sammanhang än i direkt kliniskt sjukvårdsarbete.

Skall man få utrymme för detta i studieplanen krävs att man systematiskt går igenom moment för moment och identifierar och korregerar suboptimalt tidsanvändande. Vissa utbildningsmoment kan ges flera samtidiga dimensioner – t ex kan gruppbaserad utbildning innehålla ledarskapsmoment. Modern teknik bör tillämpas i de flesta utbildningsavsnitt.

Ett viktigt skäl för den utvärdering som nu inletts är den profilering som skett vid de medicinska fakulteterna. Särskilt efter 1993 års högskolereform har ju friheten att utveckla egna pedagogiska inriktningar förstärkts mycket kraftigt.

Vissa gemensamma drag kan noteras i den pedagogiska utveckling-

en: integration av ämnesområden, problembaserad inläring (PBI), tidig patientkontakt och grupparbete. Men lokal kreativitet har även tagit sig andra uttryck, som datorstödd undervisning, kurser i konsultationskunskap, medicinsk etik, vetenskapsteori etc.

Detta är självfallet positivt för utvecklingen av läkarutbildningens kvalitet. Det är emellertid angeläget att inom denna mångfald försöka evaluera de effekter som kan iakttas. Är exempelvis PBI-utbildade läkare bättre eller sämre än läkare utbildade enligt andra principer? I vilka avseenden? Fördelar respektive nackdelar?

Den nationella utvärderingen bör även granska vilka konsekvenser de olika lokala antagningsmodellerna får. En annan viktig, näraliggande aspekt är möjligheterna att avskilja studerande som är olämpliga, t ex beroende på undermåliga prestationer eller handlingar som inte överensstämmer med läkaryrkets etik.

Examineringsformerna bör studeras närmare, och andra frågor som kan vara värda att belysa är utbildningens internationalisering samt värderingen av pedagogisk kompetens. Forskarutbildningens roll för läkarutbildningen kan inte heller förbigås.

Högskoleverkets projekt kan ses som ett stort och ambitiöst försök att höja läkarutbildningens kvalitet. Det har dock karaktär av en engångsåtgärd, och frågan är om det inte är dags att satsa på mera kontinuerliga uppföljningar vid varje fakultet, i enlighet med Läkarförbundets program för kvalitetsutveckling av grundutbildningen. •